

**NU DE RIOOLGEMALEN, VANAF 2005 OOK ALLE PERSLEIDINGEN EN OVERSTORTVOORZIENINGEN**

# Heerhugowaard en Hollands Noorderkwartier gaan samen gemalen beheren en onderhouden

*“Geen woorden, maar daden”, zo sprak dijkgraaf Monique de Vries van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier op 23 oktober op het symposium ‘Samenwerken in de afvalwaterketen’. Op 2 februari jl. gaven de gemeente Heerhugowaard en Hollands Noorderkwartier gehoor aan die oproep. Ze ondertekenden een samenwerkingsovereenkomst over het beheer en onderhoud van gemalen en persleidingen. Hollands Noorderkwartier beheert sindsdien alle 26 rioolgemalen en vanaf januari 2005 alle 326 persleidingssystemen en overstortvoorzieningen van Heerhugowaard. Hoe kwamen beide partijen tot deze, qua omvang, unieke stap in afvalwaterketenland?*

Gemeenten hebben de zorgplicht voor het inzamelen van afvalwater en het hoogheemraadschap zorgt voor het verder transporteren en zuiveren ervan. Door samen te werken kunnen beide partijen en daarmee de burgers en bedrijven aanzienlijke financiële en/of milieuwinst behalen. De ervaringen wijzen dat ook uit. Indien de afvalwaterketen als één systeem wordt benaderd, kunnen optimale oplossingen worden gekozen in de planvorming-, realisatie- en beheerfase. Vanuit die gedachte is een drietal jaren geleden het Afvalwaterketenbedrijf (AWKB), het zuiveringsbedrijf van Hollands Noorderkwartier, opgericht. Doelstelling van het AWKB is om door structurele samenwerking met partners een duurzame en optimale afvalwaterketen te realiseren. Dat vereist langetermijndenken, de investeringen in de keten strekken zich immers over vele jaren uit. Uitgangspunt is dat de samenwerking plaatsvindt op basis van gelijkwaardigheid en vrijwilligheid.

Het AWKB richt zich in de samenwerking de komende jaren op onder meer kennisontwikkeling rond het afkoppelen, het beheer en onderhoud van gemeentelijke rioolgemalen, de realisatie van gemalen, leidingen en randvoorzieningen en de sanering van het buitengebied.

De aanleiding voor de gemeente Heerhugowaard om de samenwerking te zoeken

was de herbezinning op de aanwezige en noodzakelijke kennis van het rioleringssysteem nu en in de toekomst, ingegeven door een reorganisatie en vertrek van een zeer ervaren medewerker. Een omvangrijk systeem vergt voor een goed beheer zeer specialistische kennis op het gebied van elektromechanica en processturing. Een aantal mogelijke oplossingen diende zich aan: zorgen voor voldoende kennis in eigen huis, het inhuren van deskundigheid, samenwerken met andere gemeenten of samenwerken met het afvalwaterketenbedrijf.


Heerhugowaard maakte de volgende afweging: de eerste optie vond ze te duur en te kwetsbaar. Hoewel Heerhugowaard een gemeente met bijna 50.000 inwoners is, laat de begroting de uitbreiding van kennis (formatie) in eigen huis nauwelijks toe. Bovendien word je kwetsbaar als slechts een enkeling over die specialistische kennis beschikt. De tweede optie zorgt voor een te grote afhankelijkheid van commerciële partijen en dat wordt bij een vitale zorgtaak van de gemeente als ongewenst beschouwd. De derde optie, het opzetten van een gezamenlijke organisatie, heeft veel meer voeten in de aarde dan gebruik maken van de aanwezige kwaliteiten van een hierin gespecialiseerde collega-overheid. Heerhugowaard koos voor het samenwerken met het AWKB. Er was al

samenwerking in het onderhoud en dat beviel goed. Verder verwacht de gemeente dat door samenwerking met het AWKB de afvalwaterketen efficiënter zal functioneren. Het ketenbedrijf heeft veel ervaring met het beheer en onderhoud van gemalen en beschikt over een professionele storingswachtendienst. Daarbij zijn schaalvoordelen te behalen, zeker als meer gemeenten zich aansluiten bij dit initiatief. Een ander belangrijk voordeel van het beheer in één hand is de mogelijkheid om afvalwaterstromen te kunnen sturen: de aanvoer bij de zuivering wordt gelijkmatiger en overstorten kunnen worden voorkomen.

In de overeenkomst zijn afspraken vastgelegd over de bediening van de gemalen en de wijze van rapporteren. De gemeente dient de juiste informatie te hebben om haar zorgplicht te kunnen waarmaken. Voor de burgers blijft de gemeente het eerste aanspreekpunt. Jaarlijks wordt een begroting opgesteld door het afvalwaterketenbedrijf, die richtinggevend is voor de financiële verantwoording en facturering. De afrekening vindt plaats op basis van werkelijke kosten; beide organisaties hebben immers geen winstoogmerk. Het AWKB treedt op als adviseur bij alle nieuwe en om te bouwen installaties.

De kennis van beheer en onderhoud van persleidingssystemen zal bij het AWKB verder moeten worden ontwikkeld. Dit onderdeel van de samenwerking zal in pilotvorm intensief worden gemonitord om een maximaal leereffect te bereiken. Het AWKB zal de nieuwe activiteiten inpassen in de bestaande organisatie. Dat betekent niet dat men alles zelf doet. Veel werk zal worden uitbesteed. Maar de sturing en kennis van de vitale processen en installaties in de afvalwaterketen worden versterkt door de samenwerking.

## Afvalwaterketenmanagement

Het resultaat van de inspanningen moet blijken uit een beter functionerend systeem en uit de optelsom van twee rekeningen op dezelfde deurmat. Heerhugowaard en het AWKB beschouwen de overeenkomst als een opstap naar afvalwaterketenmanagement. 

**Rudolph Melis**  
(Afvalwaterketenbedrijf)  
**Rob Kleijwegt**  
(gemeente Heerhugowaard)  
**Jelle Brouwer (Brouwer**  
**Interim- en Procesmanagement)**